

کمره حقوق ان اثر متعلق به دفتر تحقیقات کارپردی نظامی استان خراسان جنوبی می باشد.

فهرست مطالب

۶	 دیباچه
۸	 تبارشناسی مفهوم امنیت و دلایل اهمیت آن
۱۱	 نگرشی بر پیشینه نظم و امنیت در ایران
۱۵	 نگرشی بر وضعیت قوای نظامی و انتظامی بیرجند در عصر قاجار
۱۷	 فوج پیاده قاینات در عصر قاجاریه
۲۰	 وضعیت امنیت پیش از تأسیس اداره نظمیه در ایران
۲۱	 وضعیت امنیتی بیرجند پیش از تأسیس اداره نظمیه
۲۳	 سواره نظام قاینات
۲۷	 قلمرو و گستره ی کارکرد نیروهای انتظامی در قاینات
۲۹	 بازتاب کارکردهای قوای انتظامی بیرجند در گزارش های نظمیه
۳۹	 اسناد نظم و امنیت در بیرجند
۱۸۹	 فهرست منابع و مآخذ
۲۰۱	 پیوست ها

دیباچه

در ضمن جلسات هم اندیشی مسئولان و استادان دست اندرکار تشکیل و راه اندازی همایش ملی خراسان جنوبی نظم و امنیت که در اردیبهشت ۱۳۹۲ برگزار شد، ایده انجام پژوهش کنونی به وجود آمد که به دنبال طرح و بررسی آن توسط متولیان همایش، اهمیت و ضرورت تهیه و تدوین چنین پژوهشی در خراسان جنوبی مورد تأکید قرار گرفت. نتیجه این که محققان این اثر که سال ها در زمینه تحقیقات تاریخی مبتنی بر اسناد منتشر نشده، قلم زده اند، در صدد گردآوری اسناد مرتبط با موضوع و تدوین و تألیف تاریخ نظم و امنیت خراسان جنوبی به هرایت اسناد آرشیوهای ایران برآمدند. از این رو در مراجعه به سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و آرسینو آستان قدس رضوی موفق به شناسایی و مطالعه بیش از ۱۵۰۰ سند مرتبط با نظم و امنیت و با محوریت خراسان جنوبی به ویژه منطقه بیرجند شدند. علاوه بر این جهت تنظیم مطالب بخش تألیفی پژوهش که بر منابع و مدارک منتشره تکیه دارد، به کتاب ها و مقالات موجود در کتابخانه های بزرگ و کوچک کتابخانه ملی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی و کتابخانه آستان قدس رضوی مراجعه شده است.

اسناد کنونی با توجه به خلاء مطالعاتی و فقدان منابعی از این دست، می توانند مبنای بسیاری از تحقیقاتی باشند که در حوزه نظم و امنیت خراسان جنوبی موضوعیت می یابند. به تعبیری دقیق تر داده های اطلاعاتی اسناد مذکور علاوه بر آن که نیازهای پژوهشی محققان تاریخ، علوم اجتماعی و حوزه های نظامی و انتظامی را پوشش می دهد، ششم اندازی از زوایای پنهان تاریخ اجتماعی این خطه و فعل و انفعالات تاریخی عناصر مختلف منطقه ای، داخلی، خارجی و سایر مسائلی که امنیت محیطی را بر هم زده، مخل برقراری ثبات و آرامش خراسان جنوبی شده اند را نیز ترسیم نماید. از خلال این داده ها، متولیان نظم و امنیت مسئولان ذیربط می توانند به تجربیات ارزنده ای در زمینه ی عوامل آسیب زای نظم و امنیت دست یابند و راهکارهای اجرایی جهت مقابله با آن عوامل را جستجو نمایند.

بخش عمده اسناد این مجموعه به گزارش های نظامیه با محورهای متعددی شامل جرایم، قوانین و مقررات، چگونگی مجازات ها و اجرای تنبیهات اتخاذ شده، بهداشت عمومی، نقش نیروهای انتظامی و امنیتی در برقراری و حفظ بهداشت در جامعه، فعالیت های سیاسی افراد و احزاب مختلف بیرجند، جناح های درگیر در اعتراض های حکومتی، مطالبات امنیتی اتباع

بیگانه، اعتیاد و مسائل پیرامونی آن اختصاص دارد که همه و همه حکایت از اهمیت و ضرورت مطالعاتی این اسناد جهت دستیابی به اطلاعات علمی و متقن از شرایط اجتماعی و امنیتی منطقه در بحبوحه افول قدرت قاجار و روی کار آمدن دولت متزلزل محمدرضاشاهی پس از اشغال ایران و استعفای رضا شاه دارد. بنابراین بازه زمانی اسناد این پژوهش سال های ۱۳۳۳ قمری یعنی یک سال بعد از وقوع جنگ جهانی اول تا ۱۳۲۳ شمسی یعنی سه سال پس از وقوع جنگ جهانی دوم مقارن سلطنت محمدرضا پهلوی را شامل می شود.

در پایان پژوهشگران این مجموعه بر خود فرض می دانند تا از همه کسانی که به نحوی در تهیه و تدوین این اثر همکاری رساندند مراتب سپاس خود را اعلام نمایند. از آقایان سردار دکتر محمد قصر، ریاست محترم سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا، سردار خلیل واعظی، فرماندهی محترم انتظامی استان خراسان جنوبی، سرهنگ علیرضا کامران نژاد، ریاست محترم دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی خراسان جنوبی، دکتر عمران راستی دبیر علمی همایش خراسان جنوبی، نظم و امنیت، که زمینه انجام این پژوهش را فراهم نمودند، سپاسگزاریم. همچنین از آقای محمد حسن گلدانی معاون کتابخانه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی که در سفارش اسناد آستان قدس رضوی مساعدت نمودند، آقای نوعی که دسترسی به این اسناد را میسر نمودند و خانم ها قاضی باقری، شکر و مقیمی در بخش تالار پژوهش سازمان اسناد ملی ایران که کمال همکاری با پژوهشگران را داشتند و خانم فائزه دستگردی نهایت امتنان و قدردانی را داشته، آرزوی سلامتی و سرمدی ایشان را در گاه ایزد منان مسئلت می شود.

الهام ملک زاده - زلیخا علیزاد بیرجندی

بهار ۱۳۹۳